

STANOWISKO KOMITETÓW NAUKOWYCH PAN
W SPRAWIE PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY
O POLSKIEJ AKADEMII NAUK ORAZ NIEKTÓRYCH
INNYCH USTAW Z DNIA 15 LIPCA 2024 R.

Komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk, uprawnione statutowo do zabierania głosu w sprawach istotnych dla nauki, edukacji, kultury i społeczeństwa, z niepokojem przyjmują postanowienia projektu ustawy o zmianie ustawy o PAN oraz niektórych innych ustaw z dnia 15 lipca 2024 r. Skupiając w swoim gronie ekspertów wywodzących się z korporacji PAN, jak i spoza niej, komitety naukowe wielokrotnie służyły pomocą instytucjom Rzeczypospolitej w realizacji ich działań. Podstawą tej misji jest funkcjonowanie komitetów jako samorządnej reprezentacji uczonych z danej dyscypliny wyłanianych w wyniku powszechnych i demokratycznych wyborów.

Z tego względu komitety naukowe przedkładające niniejsze stanowisko stanowczo sprzeciwiają się projektowanemu brzmieniu art. 35 ustawy o Polskiej Akademii Nauk. W noweli ustawy demokratyczne wybory członków komitetów naukowych proponuje się zastąpić delegowaniem ich przez instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki (art. 1 pkt 22). W naszej opinii proponowane rozwiązanie przeczy idei komitetów naukowych, będących „samorządną reprezentacją dyscypliny naukowej (...) służącą integrowaniu naukowców, z całego kraju” zapisanej w art. 1 pkt 21 projektu ustawy z dnia 15 lipca 2024 r. Co więcej, projektowana zmiana sposobu wyboru członków komitetów naukowych doprowadzi do ograniczenia aktywności eksperckiej środowiska naukowego oraz niezwykle cennej współpracy między PAN i uczelniami wyższymi, a w konsekwencji do marginalizacji i zniszczenia dotychczasowego dorobku komitetów.

Sprzeciwiamy się także skróceniu kadencji obecnie działających komitetów, wybranych w ubiegłym roku (art. 19 ust. 1 projektu ustawy). Wprowadzenie takiego rozwiązania będzie jawnym sygnałem delegitymizacji demokratycznego wyboru dokonanego przez środowisko naukowe.

Apelujemy do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o wycofanie się z niedemokratycznych propozycji przedstawionych w przywoływanym projekcie ustawy. Uważamy, że zachowanie dobrej tradycji i demokratycznych zasad wyborów do komitetów naukowych jest niezbędne dla dalszego funkcjonowania Polskiej Akademii Nauk jako instytucji cieszącej się zaufaniem i szacunkiem w krajowym i międzynarodowym środowisku uczonych. Z tego względu apelujemy o pozostawienie art. 35 ust. 1 ustawy o Polskiej Akademii Nauk w dotychczasowym brzmieniu. Ponadto postulujemy, by składy i formuła obecnie działających komitetów zostały zachowane do końca ich kadencji.

Niniejsze stanowisko nie odnosi się do innych kontrowersyjnych zapisów projektu nowelizacji ustawy o PAN, które nie dotyczą bezpośrednio komitetów naukowych.

LISTA KOMITETÓW – SYGNATARIUSZY STANOWISKA

Nazwa Komitetu	Przewodniczący/a Komitetu
Komitet Akustyki	Prof. dr hab. Jerzy Wiciak
Komitet Astronomii	Prof. dr hab. Tomasz Bulik
Komitet Automatyki i Robotyki	Prof. dr hab. Andrzej Bartoszewicz
Komitet Badań Morza	Dr hab. Mirosław Darecki, prof. IO PAN
Komitet Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej	Prof. dr hab. inż. Adam Liebert
Komitet Biologii Organizmalnej	Prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska
Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej	Prof. dr hab. Rafał Kowalczyk
Komitet Biologii Molekularnej Komórki	Dr hab. Magdalena Krzymowska, prof. IBB PAN
Komitet Biotechnologii	Prof. dr hab. Ewa Łojkowska
Komitet Budowy Maszyn	Prof. dr hab. inż. Mirosław Pajor
Komitet Chemii Analitycznej	Prof. dr hab. Małgorzata Szynkowska-Jóźwik
Komitet Elektrotechniki	Prof. dr hab. inż. Marian Łukaniszyn
Komitet Fizyki	Prof. dr hab. Mirosław Karpierz
Komitet Fizyki Medycznej, Radiobiologii i Diagnostyki Obrazowej	Prof. dr hab. inż. Tadeusz Pałko
Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej	Prof. dr hab. Michał Witt
Komitet Geodezji	prof. dr hab. inż. Jarosław Bosy
Komitet Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka	Prof. dr hab. Aleksandra Klimczak
Komitet Informatyki	Prof. dr hab. Wojciech Penczek
Komitet Inżynierii Chemicznej i Procesowej	Prof. dr hab. Łukasz Makowski
Komitet Inżynierii Lądowej i Wodnej	Prof. dr hab. inż. Maria Kaszyńska
Komitet Inżynierii Materiałowej i Metalurgii	Prof. dr hab. inż. Paweł Zięba
Komitet Inżynierii Produkcji	Prof. dr hab. inż. Sebastian Skoczypiec
Komitet Inżynierii Środowiska	Prof. dr hab. Piotr Koszelnik
Komitet Językoznawstwa	Prof. dr hab. Maciej Eder
Komitet Krystalografii	Prof. dr hab. Krzysztof Woźniak
Komitet Matematyki	Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski
Komitet Mechaniki	Prof. dr hab. inż. Błażej Skoczeń
Komitet Nauk Agronomicznych	Prof. dr hab. Magdalena Frąc
Komitet Nauk Demograficznych	Prof. dr hab. Elżbieta Gołata
Komitet Nauk Ekonomicznych	Prof. dr hab. Marzenna Weresa
Komitet Nauk Filozoficznych	Prof. dr hab. Joanna Odrowąż-Sypniewska
Komitetu Nauk Fizjologicznych i Farmakologicznych	Prof. dr hab. Władysław Lasoń

LISTA KOMITETÓW – SYGNATARIUSZY STANOWISKA – c.d.

Nazwa Komitetu	Przewodniczący/a Komitetu
Komitet Nauk Geograficznych	Prof. dr hab. Zbigniew Zwoliński
Komitet Nauk Geologicznych	Prof. dr hab. Witold Szczuciński
Komitet Nauk Historycznych	Prof. dr hab. Anna Landau
Komitet Nauk o Finansach	Prof. dr hab. Krzysztof Jajuga
Komitet Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach	Prof. dr hab. Iwona Hofman
Komitet Nauk o Kulturze Antycznej	Prof. dr hab. Kazimierz Ilski
Komitet Nauk o Literaturze	Prof. dr hab. Paweł Próchniak
Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej	Prof. dr hab. Gertruda Uścińska
Komitet Nauk o Sztuce	Prof. dr hab. Krzysztof Loska
Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania	Prof. dr hab. Agnieszka Zakrzewska-Bielawska
Komitet Nauk Pedagogicznych	Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska
Komitet Nauk Politycznych	Prof. dr hab. Jolanta Itrich-Drabarek
Komitet Nauk Prawnych	Prof. dr hab. Robert Grzeszczak
Komitet Nauk Teologicznych	ks. prof. dr hab. Janusz Kręcidło
Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury	Prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski
Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka	Prof. dr hab. Jadwiga Hamułka
Komitet Neurobiologii	Prof. dr hab. Daniel K. Wójcik
Komitet Psychologii	Prof. dr hab. Wojciech Dragan
Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej	Prof. dr hab. Jolanta Kujawa
Komitet Socjologii	Prof. dr hab. Dorota Rancew-Sikora
Komitet Statystyki i Ekonometrii	Prof. dr hab. Bogumił Kamiński
Komitet Terapii i Nauk o Leku	Prof. dr hab. Dagmara Mirowska-Guzel
Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu	Prof. dr hab. inż. Dorota Witrowa-Rajchert
Komitet Nauk Klinicznych	Prof. dr hab. n. med. Bartosz Karaszewski